

- prvenstveno špeditere - da s više pažnje daju izjave na temelju kojih brodar izdaje teretnicu, a s druge strane bro-dara oslobadjaju praktički nemogućega dokaza da je krcatelj znao da daje krivu izjavu. Striktno zahtijevanje ovoga dokaza od strane brodara čini čitav ovaj institut praktički nepri-mjenjivim.

d/ Generični naziv robe nije dovoljan premda on obuhvaća vrst robe koja se predaje na prijevoz. Čini se da se ovo stajalište ne bi moglo bez daljnjega prihvatiti u svakom slučaju. Ono izgleda može doći do primjene samo pod pretpostavkom da bro-dar u svojim tarifama koje su krcatelju bile ili morale biti poznate, odnosno na neki drugi također za krcatelja relevan-tan način, u okviru genusa čini razliku o pojedinim vrstima robe.

B. J.

TRANSPORTNO OSIGURANJE

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br. IV-Sl-
-333/70-2 od 3. IV 1970.

Vijeće: Gabro Badovinac, dr Dušan Arneri, prof. dr Branko
Jakaša

Pomorsko osiguranje - Osiguranje brodograditeljeve odgovornosti - Dokaz o odgovornosti osiguranika - Za štetu koju prouzroči manevriranjem brod koji se nalazi u prostoru brodogradilišta, a manevriranje je izvršeno na zahtjev brodogradilišta, odgovara brodogradilište - Za ovu odgovornost neodlučna je okolnost da li su manevrom upravljali zapovjednik broda ili brodograditeljevi radnici - Isto je tako neodlučno da li je brod imao pilota - Osiguratelj koji je osiguranjem pokrio brodograditeljevu odgovornost dužan je osiguraniku-brodogradilištu nadoknaditi štetu iz navedene njegove odgovornosti - Za utvrđivanje osigurani-kove odgovornosti nije potrebna sudska presuda koja ga proglašava odgovornim - Ta odgovornost može se utvrditi i u parnici između osiguratelja i osiguranika iz naslova osiguranja

Tužitelj je brodogradilište, a tuženik je osiguratelj. Tužitelj navodi da je on s osigurateljem sklopio ugovor o osiguranju svoje odgovornosti. Za vrijeme manevriranja jednog broda u

okviru njegovog prostora, a koje je manevriranje izvršeno na tužiteljev zahtjev, taj brod udario je u drugi brod i nanio mu štetu. Budući da je tužitelj dužan nadoknaditi štetu oštećenom brodu, a kako osiguranik ne pristaje da plati osigurninu iz naslova osiguranja odgovornosti, tužitelj traži da tuženika sud obveže na isplatu u smislu tužbenog zahtjeva.

Prvostepeni sud rješavajući spor osudio je tuženoga da tužitelju plati utuženi iznos iz razloga što je nakon provedene rasprave našao da iz ugovorne klauzule police osiguranja slijedi da je osiguranjem obuhvaćeno osiguranje odgovornosti brodogradilišta za štete nanesene brodu u remontnoj bazi za vrijeme čekanja na popravak. Iz činjenice da je brod "Fridland" za vrijeme premještanja na drugi vez udario u bok broda "Garibaldi" u samoj remontnoj bazi, koja je osnovno sredstvo tužitelja - osiguranika, slijedi da brodovlasnici brodova ne snose odgovornost na kretanje svojih brodova u remontnoj bazi koje se kretanje vrši po nalogu brodogradilišta bez obzira da li za vrijeme manevriranja upravljanje pokretom vrši brodovlasnikov zapovjednik ili lučki pilot. Budući da medju strankama nije sporno da bi šteta bila učinjena namjerno ili iz grube nepažnje, osiguratelj je dužan naknaditi osiguraniku isplaćenu štetu.

Presudu žalbom pobija tuženi zbog povreda formalnog i materijalnog prava, i predlaže da se presuda preinači i tužitelj odbije sa zahtjevom, odnosno da se presuda ukine i stvar vrati prvostepenom sudu na ponovno raspravljanje i sudjenje.

Povredu prava tuženi vidi u tome što smatra da prvostepeni sud pogrešno uzima da se brod "Friedland" u času sudara s brodom "Garibaldi" nalazio u detenciji tužitelja. Posada broda "Friedland" u času sudara nalazila se na brodu zajedno sa pilotom. Manevrom broda "Friedland" nije zapovjedaao pilot /u presudi nazvan kapetan luke/ uz asistenciju prvog oficira broda, već nasuprot kako slijedi iz zapisnika brod se u trenutku sudara nalazio pod zapovjedništvom vlastite posade, prvog oficira, komu je pilot bio samo savjetnik.

Tumačenje suda klauzule o osiguranju zakonske odgovornosti brodogradilišta pogrešno je, jer se u klauzuli izričito kaže da se pokriva zakonska /vanugovorna/ odgovornost brodogradilišta i to pod uvjetom da je brod povjeren osiguraniku i njegovoj brizi. Budući da je štetu na brodu "Garibaldi" počinio treći, tj. brod "Friedland", a ne tužitelj, to za nastalu štetu nije odgovoran tužitelj. U presudi nije navedena pravna osnova po kojoj bi postajala samo mogućnost da se za postupak broda "Friedland" učini odgovornim tužitelj, a takvog propisa nema, a niti postoji osnova u odredbi o pilotaži ili o lukama. Sud ističe da je osiguranje zakonske odgovornosti takovo da osiguranik stječe pravo na naknadu u koliko se pravosnažnom odlukom nadležnoga organa utvrdi osiguranikova odgovornost za

štetu, ili ako osiguranik prizna svoju odgovornost uz prethodnu osigurateljevu suglasnost, a jer se te okolnosti nisu stekle, nema osnove za zahtjev tužiteljev. Ako je tužitelj samovoljno priznao svoju odgovornost, učinio je to bez razloga i bez znana osiguratelja, pa te posljedice treba da snosi sam.

Drugostepeni sud je žalbu odbio iz slijedećih razloga:

Zahtjev tužiteljev osniva se na naknadi štete s osnove osiguranja tužiteljeve odgovornosti za štetu nanесenu trećima radom tužitelja u njegovom brodogradilištu. Ovakvu štetu bez sumnje predstavlja svaka šteta koja je u radnim prostorima tužiteljevog brodogradilišta nanесena trećima, tj. eventualno u brodu trećih koji se nalaze u prostorijama i prostorima tužiteljskog brodogradilišta.

Svaki brod koji udje u morski prostor tužiteljskog brodogradilišta, u trenutku kad se nadje u brodogradilištu on je u detenciji brodogradilišta i brodogradilište je odgovorno za svaku štetu koja u toku izvodjenja radova na popravku broda ili u vezi s radovima bude nanесena trećima. Prema tome svako premještanje broda ili brodova u brodogradilištu u koliko se ono vrši na zahtjev ili po nalogu brodogradilišta predstavlja rad i za štete nanесene trećima u vezi s takovim radom odgovorno je brodogradilište. Neodlučno je tko je upravljao manevrom na brodu koji se u brodogradilištu premješta, tj. da li posada samoga broda ili radnici brodogradilišta, jer za takav manevar brodogradilište preuzima rizik za rad svih osoba koje brodom u prostoru brodogradilišta vrše manevar ili neke druge radnje.

Obzirom na to prigovori žalbe da nema tužiteljeve odgovornosti za štetu koju je brod "Friedland" u prostorima brodogradilišta povodom premještanja po zahtjevu brodogradilišta nanio drugom brodu tj. "Garibaldi", jer je na brodu "Friedland" bila posada broda i da je navodno pilot bio samo kao savjetnik zapovjednika, nema osnove. Iz činjenice da je brod "Friedland" bio primljen u brodogradilište radi popravka, on se od toga časa nalazio u detenciji tužiteljskog brodogradilišta, kad je drugi brod vršio manevar premještanja u brodogradilištu. Za svaku štetu koja se nanese nekom drugom brodu tim premještanjem odgovorno je tuženo brodogradilište bez obzira da li je manevar izvodila posada broda ili po zahtjevu brodogradilišta njegovi radnici ili neko treći. Uzročna veza između nastale štete udarom broda "Friedland" u brod "Garibaldi" je premještanje u vezi s radovima u brodogradilištu i za takovu štetu odgovorno je brodogradilište.

Budući da je tužitelj kao osiguranik zakonske odgovornosti naknadio štetu prouzročenu radom u njegovom brodogradilištu trećemu, to on s osnove osiguranja zakonske odgovornosti s pravom zahtijeva da mu tuženi kao osiguratelj odnosnu štetu naknadi. Ne može se prihvatiti stajalište žalbe da bi na ovakav zahtjev osiguranik imao pravo samo u slučaju ako se njegova odgovornost

prethodno u posebnom postupku utvrdi, ili ako je on bez spora naknadio štetu trećemu pristankom i prethodnim odobrenjem osiguratelja. Naime pitanje osiguranikove odgovornosti s naslova osiguranja odgovornosti može se utvrđivati i u parnici kojom osiguranik traži da mu osiguratelj naknadi štetu odnosno iznose koje je on platio trećima za štete koje su nastale u vezi s njegovim radom i za koje je on trećima odgovoran.

G.B.